

УДК 351.862.4

Павліковський А. К.

кандидат військових наук, доцент, тимчасово виконуючий обов'язки начальника Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

**УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ТА СИСТЕМИ
СТРАТЕГІЧНОГО КЕРІВНИЦТВА ЗБРОЙНИМИ
СИЛАМИ УКРАЇНИ ТА ІНШИМИ СКЛАДОВИМИ СИЛ
ОБОРОНИ**

У статті проведено аналіз змін рівня загроз національній безпеці України після анексії Російською Федерацією Криму, окупації нею частин Донецької та Луганської областей, розгорнення оперативного-стратегічного угруповання військ на південно-східних кордонах України. Розглянуто які військові частини та з'єднання збройних сил Російської Федерації (РФ) загрожують південно-східним кордонам України та їхню систему військового управління на тактичному, оперативном-тактичному та оперативном-стратегічному рівнях

За результатами аналізу впливає необхідність негайного перегляду структури Збройних Сил України (ЗС України) та системи військового управління як на тактичному, так і на оперативном-тактичному й оперативном-стратегічному рівнях, а також відповідного корегування стратегічного плану застосування ЗС України й інших складових сил оборони. Нині структура ЗС України залишається у форматі, який дає змогу протистояти лише загрозам визначеним Воєнною доктриною України 2012 року, яка навіть не передбачала можливість агресивних дій з боку РФ.

Обґрунтовується необхідність відновлення армійських корпусів у структурі ЗС України, що створить передумови успішної імплементації принципів і стандартів армій держав – членів НАТО та виконання Плану дій щодо впровадження оборонної реформи у 2016-2020 роках.

Викладений варіант структури ЗС України відповідає наявним загрозам, досягненням сучасного воєнного мистецтва та оперативним стандартам НАТО, повинен

підвищити ефективність управління силами оборони в зоні ведення воєнних дій, забезпечити чітку взаємодію угруповань військ (сил) видів, родів ЗС України, силових структур, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Відділи інших складових сил оборони в складі об'єднаного оперативного штабу дозволять Командувачу об'єднаних сил ефективно керувати силовими структурами у визначеній зоні відповідальності.

Наголошується, що в умовах ведення РФ гібридної війни військове управління в Україні неможливе без планової, організованої, активної діяльності командування та штабів усіх рівнів в інформаційній сфері.

Ключові слова: тактичний рівень, оперативно-тактичний рівень, оперативно-стратегічний рівень, стратегічне керівництво, сектор безпеки і оборони України, структура ЗС України, сили оборони.

STRENGTHENING STRUCTURE AND SYSTEM OF STRATEGIC GUIDANCE BY THE ARMED FORCES OF UKRAINE AND OTHER ELEMENTS OF DEFENSE FORCES

The article analyzes the changes in the level of threats to the national security of Ukraine after the annexation by the Russian Federation of Crimea, the occupation of some parts of Donetsk and Luhansk regions, and the development of operational-strategic grouping of troops on the south-eastern borders of Ukraine. Considered what units and connections of the Russian Federation threaten the south-eastern borders of Ukraine and their system of military management at the tactical, operational-tactical and operational-strategic levels.

According to the results of the analysis, there is a need for an immediate revision of the structure of the Armed Forces of Ukraine and the system of military management at both tactical and operational-tactical and operational-strategic levels, as well as an appropriate correction of the strategic plan of defense of the state. Currently, the structure of the Armed Forces of Ukraine remains in a format that makes it possible to confront only the threats defined by the Military Doctrine of 2012, which did not even anticipate the possibility of aggressive actions by the RF.

The necessity of restoration of the army corps in the structure of the Armed Forces of Ukraine is substantiated, which

will create the preconditions for the successful implementation of the principles and standards of the NATO member-states armies and the implementation of the Action Plan for the implementation of defense reform in 2016-2020.

The described version of the structure of the defense forces corresponds to the existing threats, the achievements of modern martial arts and operational standards of NATO, should increase the effectiveness of the defense forces in the zone of warfare, provide clear interaction between the forces of the Armed Forces of Ukraine, security forces and local self-government bodies. Departments of other defense forces within the Joint Operational Headquarters will allow the Commander of the Joint Forces to effectively manage the security forces in a designated area of responsibility.

It is noted that under the conditions of the conduct of the Russian hybrid war, military management in Ukraine is impossible without the planned, organized, active work of the command and staff of all levels in the information sphere.

Key words: *tactical level, operational-tactical level, operational-strategic level, strategic direction, security and defense sector of Ukraine, defense forces.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У Воєнній доктрині України зазначено, що “низька ефективність системи державного управління суб'єктами забезпечення національної безпеки України у воєнній сфері, недосконалість механізмів планування розвитку таких суб'єктів” негативно впливають на спроможності України щодо адекватного реагування на виклики та загрози воєнній безпеці [1]. В Стратегічному оборонному бюлетені України [2] проблемами функціонування сил оборони в умовах існуючих та потенційних загроз визначено відсутність чіткого розподілу відповідальності за формування та застосування сил оборони, що негативно позначається на здатності керівництва держави здійснювати ефективне управління у сфері оборони. Зазначено також про відсутність об'єднаного керівництва силами оборони, яке здійснювалося б відповідно до принципів і стандартів, прийнятих державами – членами НАТО.

Отже можна констатувати, що на даний час система управління державою в умовах надзвичайного стану та в

особливий період недостатньо ефективна і потребує уточнення та перерозподілу функцій і завдань між органами управління та внесення структурних змін.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проведення наукових досліджень щодо проблем воєнної стратегії, стратегічного розгортання, а також управління складовими сил оборони України та їх всебічного забезпечення покладено на Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського (далі – ЦВСД).

Серед напрацювань фахівців ЦВСД, за проблематикою керівництва ЗС України та іншими складовими сил оборони, можна виділити наступні праці: монографію “Сектор безпеки і оборони України: стратегічне керівництво та військове управління”, в якій розглянуті теоретичні та практичні підходи щодо нового формату стратегічного керівництва сектором безпеки і оборони України та військового управління силами оборони, окреслені шляхи визначення їх оптимальних моделей та конструкцій, наведені деякі погляди щодо впровадження ефективнішої стратегії протидії агресору в гібридній війні [3]; наукове видання “Сектор безпеки і оборони України: стратегічне планування” містить добірку науково-практичних матеріалів з організації та здійснення стратегічного планування в секторі безпеки і оборони, застосування його сил і засобів у кризових ситуаціях [4]; статтю “Аналіз правових основ стратегічного керівництва силами оборони сектору безпеки і оборони України” в якій проведено аналіз діючої нормативно-правової бази України у сфері стратегічного керівництва силами оборони сектору безпеки і оборони України. Сформульована необхідність та напрями подальшого удосконалення правового поля держави [5]; статтю “Аналіз основ стратегічного керівництва Збройними Силами України та іншими складовими сил оборони” в якій проведено аналіз основ стратегічного керівництва ЗС України та іншими складовими сил оборони, як складової системи управління державою. Розглянуто низку нормативно-правових актів України на яких будується система стратегічного керівництва ЗС України та іншими складовими сил оборони, повноваження суб’єктів системи стратегічного керівництва, розглянуто відмінності між Ставкою Верховного Головнокомандування в колишньому СРСР і Ставкою

Верховного Головнокомандувача в Україні [6]; статтю “Консолідація управління”, в якій розглядаються проблемні питання консолідованого державного управління сектором безпеки і оборони [7] та інші. У ході наукових конференцій (семінарів), в яких брали участь фахівці ЦВСД, на розгляд наукового співтовариства представлялися напрацювання щодо удосконалення системи стратегічного керівництва сектором безпеки і оборони України та удосконалення механізмів приведення у вищі ступені бойової готовності підрозділів і частин складових сил оборони [8-11].

Метою статті є за результатами аналізу змін рівня загроз національній безпеці України запропонувати зміни структури ЗС України та системи військового управління силами оборони.

Виклад основного матеріалу дослідження. Практика застосування ЗС України в антитерористичній операції (АТО) показала, що діюча система стратегічного керівництва силами оборони виявилась недосконалою, не забезпечує у повному обсязі виконання покладених на неї функцій і тому підлягає реформуванню.

Бойовий досвід, набутий у ході участі угруповань ЗС України в АТО на Донбасі, виявив наявність істотних проблем в організації управління міжвидовими угрупованнями військ (сил), іншими військовими формуваннями і правоохоронними органами, особливо у їх взаємодії між собою та з військово-цивільними адміністраціями й іншими органами місцевого самоврядування в районах ведення бойових дій.

На весні 2014 року РФ розв’язала збройну агресію проти України, анексувала Крим, окупувала частину Донецької й Луганської областей, розгорнула угруповання військ на південно-східних кордонах України.

За час ведення АТО на території так званих ДНР та ЛНР генеральний штаб збройних сил РФ сформував два армійські корпуси у складі бригад, полків та окремих батальйонів.

Поблизу державного кордону України у Південному військовому окрузі було сформовано 8-му загальновійськову армію у складі двох дивізій і кількох бригад, а у Криму розгорнуто армійський корпус. У Західному військовому окрузі завершено формування 1-шу Танкової армії у складі танкової, мотострілкової дивізії і кількох бригад і 20-ту армію приблизно такого ж складу. До складу Чорноморського флоту додатково

включено шість підводних човнів, два фрегати і три берегових ракетних комплекси.

Отже, на кордонах України може бути розгорнуте оперативно – стратегічне угруповання військ (сил) збройних сил РФ у складі двох - трьох армій, трьох армійських корпусів, військово-морського флоту, посилене угрупованням Повітряно-космічних військ.

Керівництво військами, що протидіють ЗС України, на оперативно-стратегічному рівні здійснює командування Південного військового округу РФ. На оперативному, оперативно-тактичному рівні військове управління здійснюють армії і армійські корпуси відповідно, а на тактичному рівні - окремі бригади, полки та батальйони. Органи військового управління усіх цих рівнів є штатними, що дає змогу командуванню збройних сил РФ вдосконалювати і підвищувати професійну підготовку посадових осіб і штабів.

Утворення такого потужного оперативно – стратегічного угруповання військ (сил) збройних сил РФ, яке може бути використаним для здійснення повномасштабної агресії проти України, значно підвищує рівень загрози національній безпеці держави і потребує утворення адекватного угруповання військ (сил) оперативно – стратегічного масштабу. Для цього необхідно переглянути наявну структуру ЗС України та систему військового управління силами оборони.

Існуюча структура ЗС України залишається у форматі, який дає змогу протистояти загрозам, визначеним Воєнною доктриною 2012 року. Водночас зміни у безпековому середовищі навколо України, воєнно-стратегічна ситуація, що склалася зараз на українському державному кордоні, потребує негайного перегляду структури ЗС України та системи військового управління як на тактичному, так і на оперативно-тактичному й оперативно-стратегічному рівнях, а також відповідного корегування стратегічного плану застосування ЗС України та інших складових сил оборони. Для приведення системи стратегічного керівництва ЗС України до стану, адекватного реальним загрозам її національній безпеці, доцільно, на наш погляд, реалізувати низку заходів.

Відповідно до доктринальних документів НАТО, управління та координація дій угруповань військ (сил), які беруть участь у операціях стратегічного рівня або проводять військові операції на окремих операційних напрямках (в

операційних районах), здійснюється військовим командуванням стратегічного рівня.

В Україні до 2010-го року функціонувало та набуло спроможності управління Об'єднаним оперативним командуванням ЗС України (ООК), на яке покладались функції планування та управління застосуванням угруповання військ (сил) оперативного рівня. Угруповання військ (сил) ООК створювалось на базі армійських корпусів Сухопутних військ ЗС України, посилених з'єднаннями, військовими частинами видів ЗС України та інших військових формувань.

Відновлення армійських корпусів у структурі ЗС України є однією із основних умов успішної імплементації принципів та стандартів армій держав – членів НАТО та виконання Плану дій щодо впровадження оборонної реформи у 2016-2020 роках.

Отже, слід відновити структуру ЗС України, яка була в Україні до 2010 року і включала Генеральний штаб, види, окремі роди ЗС, Об'єднане оперативне командування, армійський корпус, з'єднання, військові частини та підрозділи.

Функції управління територіальною обороною та мобілізацією в зонах відповідальності покласти на Територіальні управління, а керівництво системою матеріально-технічного та медичного забезпечення – на Командування сил підтримки.

Армійські корпуси, як оперативно – тактичні з'єднання, мають бути основою оперативного угруповання військ (сил) ООК, що забезпечуватиме можливість ведення оборони на кількох операційних напрямках у залежності від напрямів ударів противника. У розпорядження командувача ООК надаватимуться відповідні з'єднання, військові частини та підрозділи видів, окремих родів ЗС, а також військових формувань та правоохоронних органів. Разом, у залежності від обсягу завдань з відсічі збройної агресії, в ЗС України може бути утворено угруповання військ (сил) оперативно – стратегічного масштабу.

Пропонована структура відповідатиме як наявним загрозам так і досягненням сучасного воєнного мистецтва та оперативним стандартам НАТО, значно підвищить ефективність управління силами оборони в зоні ведення воєнних дій, забезпечить чітку взаємодію угруповань військ (сил) видів, окремих родів ЗС України, силових структур та органів місцевого самоврядування. Оперативно – стратегічне

угруповання військ має очолити Командувач ООК, робочим органом військового управління стане Об'єднаний оперативний штаб (рис. 1).

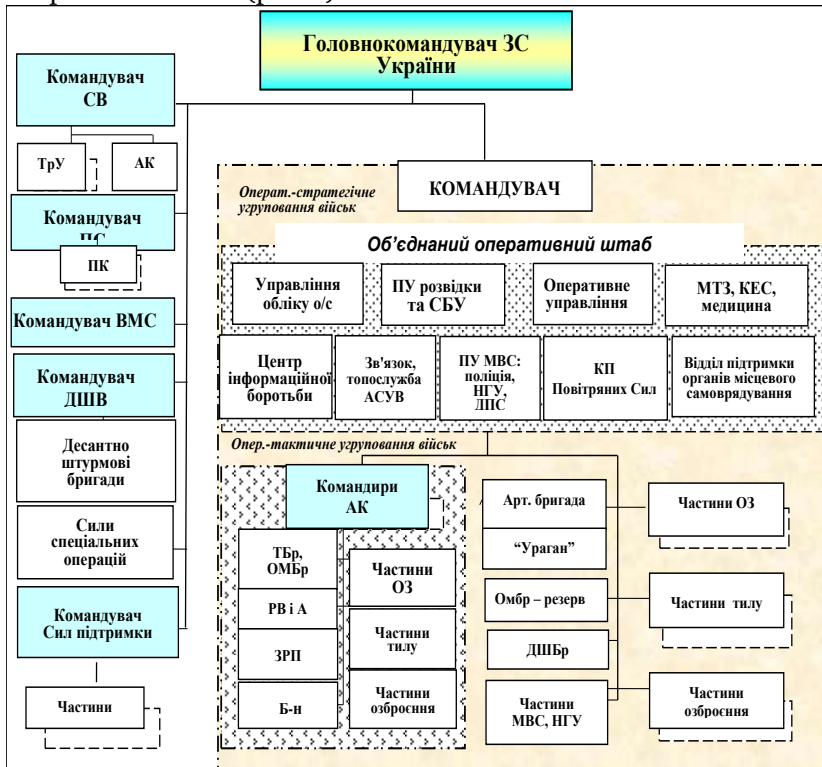

Рис. 1. Варіант структури сил оборони для ведення бойових дій

На рис. 1 наведені основні елементи, необхідні, на наш погляд, для організації безпосереднього керівництва силами і засобами, залученими до виконання заходів забезпечення національної безпеки і оборони [3].

Розглядаючи запропоновану структуру слід зазначити, що до складу пункту управління розвідкою варто включити відділення СБУ, що дасть можливість узгоджено керувати силами і засобами розвідки, аналізувати результати розвідки та контррозвідки в інтересах внутрішньої безпеки у визначеній зоні відповідальності та інших регіонах.

До складу управління логістичного забезпечення доцільно включити відділ квартирно-експлуатаційного забезпечення, щоб поліпшити умови перебування особового складу в зоні виконання бойових завдань та в районах зосередження військ (сил).

Перші кроки для створення нового формату системи стратегічного керівництва ЗС України та іншими складовими сил оборони вже зроблені.

Введення нової посади “Командувач об’єднаних сил”, зміна формату антитерористичної операції на Операцію об’єднаних сил актуалізує набуття необхідних спроможностей складовими силами оборони. Командувачу об’єднаних сил підпорядковуються військовослужбовці, працівники правоохоронних органів та інші особи, залучені до виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях.

Для ефективного керівництва силовими структурами у визначеній зоні відповідальності та чіткішої їх взаємодії з Міністерством внутрішніх справ України до складу об’єднаного оперативного штабу (ООШ) доречно включити Командний пункт МВС, який організовуватиме виконання рішень Командувача об’єднаних сил підпорядкованими структурами та безпосередньо управлятиме підпорядкованими установами й військовими формуваннями у складі сил оборони. Однак без об’єднання управління силовими структурами в одному пункті управління, як показує світовий досвід, втрачається ефективність виконання ними завдань за призначенням та ускладнюється взаємодія з командуванням ЗС у зоні конфлікту.

Досвід управління авіацією в ході АТО показує, що управління бойовим застосуванням авіації, а в разі потреби – системою ППО, без командного пункту Повітряних сил у складі ООШ унеможливує професійне планування та всебічне спеціальне забезпечення усіх родів авіації, а також управління ними, своєчасну допомогу пілотам у ході виконання бойових завдань тощо. До складу ООШ доречно включити КП ПС Збройних Сил із наданням йому повноважень та відповідальності за планування, організацію і безпосереднє управління застосуванням авіації та військ ППО на основі рішень Командувача об’єднаних сил.

Для ефективнішого протистояння російській збройній агресії гібридного характеру у складі ООШ доречно посилити спроможності існуючого Центру інформаційної протидії, реформувавши його в Центр інформаційної боротьби, основними завданнями якого повинні бути:

вивчення й аналіз морально-психологічного стану особового складу противника і своїх військ;

розроблення інформаційної складової військових операцій ООК;

розроблення програм і планів інформаційного впливу на противника та населення в зоні ведення бойових дій;

планування, організація та проведення інформаційних атак, інформаційних акцій та інформаційних операцій;

координація взаємодії та контроль дій в інформаційному просторі держави складових інформаційної боротьби сил оборони;

контроль за роботою ЗМІ в зоні відповідальності, узгодження змісту корегування репортажів, зроблених безпосередньо із бойових підрозділів;

надання необхідної інформації у соціальні мережі із викриттям реальної суті пропаганди агресора тощо.

В умовах ведення РФ гібридної війни військово управління в Україні також неможливе без планової, організованої, активної діяльності командування та штабів усіх рівнів в інформаційній сфері.

В умовах введення воєнного стану в зоні воєнних дій або в разі надання особливих повноважень військовому керівництву одним з основних структурних елементів штабів буде управління (відділ) підтримки органів місцевої влади (за оперативними стандартами НАТО – J-7). Аналіз досвіду підрозділів ЗС України, що брали участь у міжнародних миротворчих операціях, показує високу ефективність функціонування таких органів управління у складі штабів. Знання та вплив військового командування на морально-психологічний стан місцевого населення, постійна допомога в усуненні наслідків бойових дій, демонстрація дружнього ставлення та мирних намірів у спілкуванні з органами місцевої влади й цивільним населенням, як правило, сприяли зниженню агресивності місцевого населення до військовослужбовців ЗС України.

Створення в ООШ такої структури сприятиме практичному впровадженню оперативних стандартів, прийнятих в арміях держав – членів НАТО.

Висновки. Пропоновані заходи дають змогу створити в Україні новий формат структури ЗС України, системи військового управління силами оборони за стандартами НАТО, підвищити їх ефективність і надійність під час відсічі повномасштабної збройної агресії РФ проти України, а також в умовах проведення Операції об'єднаних сил, з метою деокупації захоплених агресором територій України.

З огляду на викладене **перспективи подальших досліджень** вбачаються у: аналізі результатів виконання завдань визначених Стратегічним оборонним бюлетенем України; своєчасності внесення змін до цих завдань, відповідно до рівня загроз національній безпеці України; розробці пропозицій щодо подальшого реформування системи управління державою в умовах надзвичайного стану та в особливий період.

Список використаної літератури

1. Военна доктрина України / Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року Про нову редакцію Военної доктрини України”.
2. Указ Президента України від 06 червня 2016 року № 240 Про рішення РНБО України від 20 травня 2016 року “Про Стратегічний оборонний бюлетень України” – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137>
3. Сектор безпеки і оборони України: стратегічне керівництво та військове управління: монографія / Саганюк Ф.В., Фролов В.С., Павленко В.І. та ін.; за ред. д.військ.н., проф. І.С. Руснака. К.: ЦЗ МО та ГШ ЗС України, 2018. 230 с.
4. Сектор безпеки і оборони України: стратегічне планування / Ф.В.Саганюк, М.М.Лобко, О.В.Устименко, А.К.Павліковський; за ред. Р.І.Тимошенка. – К.: Майстер книг, 2016. – 248 с.
5. Гриненко О. І., Кутовий О. П., Шапталенко М. І. Аналіз правових основ стратегічного керівництва силами оборони сектору безпеки і оборони України // Зб. наук. пр. Центру військово-стратегічних досліджень Національного університету оборони України ім. Івана Черняховського. – 2018. – № 1 (62). – С. 8–22.
6. Лобко М. М., Устименко О. В., Хлонь С. Є. Аналіз основ стратегічного керівництва Збройними Силами України та іншими

складовими сил оборони. Київ: Науковий часопис Академії національної безпеки, 2017. № 3-4. С. 102–127.

7. Саганюк Ф. В. Консолідація управління / Ф.В.Саганюк, М.М.Лобко, О. В. Устименко // Оборонний вісник – 2016. – № 7. – С. 4–7.

8. Устименко О. В. Мережа ситуаційних центрів сектору безпеки і оборони як єдиний організаційно-технічний комплекс, в умовах кризового реагування у сфері оборони. Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави : зб. тез наук. доп. наук.-практ. конф. (Київ, 30 березня 2018 р.) [Електронне видання]. – Київ : Нац. акад. СБУ, 2018. С. 174–179.

9. Саганюк Ф.В., Устименко О.В. Удосконалення системи стратегічного керівництва сектором безпеки і оборони України. Службово-бойова діяльність Національної гвардії України: сучасний стан, проблеми та перспективи : зб. тез доп. наук.-практ. конф. Секція 1. Оперативне мистецтво та тактика Національної гвардії України (Київ, 29 березня 2018 р.) [Електронне видання]. – Харків : Нац. акад. НГУ, 2018. С. 70–71. – Режим доступу : http://nangu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Збірник-тез-2018_секція-1.pdf

10. Устименко О. В. Ситуаційні центри державних органів, як складові системи державного кризового реагування у сфері оборони. Службово-бойова діяльність Національної гвардії України: сучасний стан, проблеми та перспективи : зб. тез доп. наук.-практ. конф. Секція 5. Актуальні проблеми зв'язку та інформатизації службово-бойової діяльності Національної гвардії України (Київ, 29 березня 2018 р.) [Електронне видання]. – Харків : Нац. акад. НГУ, 2018. С. 51–52. – Режим доступу : http://nangu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Збірник-тез-2018_секція-5.pdf

11. Фучко А.Й. Проблемні питання створення Ставки Верховного Головнокомандувача як складової загальнодержавної системи управління в особливий період/ А.Й.Фучко, В.В.Устименко // Наукове забезпечення службово-бойової діяльності Національної гвардії України. Збірник тез доповідей VIII науково-практичної конференції (Харків, 30 березня 2017 року). – Харків: НАНГУ, 2017. – С. 126–127 – Режим доступу : http://nangu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/Збірник-тез-2017_секція-1.pdf

References

1. President of Ukraine (2015), Decree “On the decision of the Council of National Security and Defense of Ukraine dated September 2, 2015 “About the new edition of the Military Doctrine of Ukraine”, available at: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443> (Accessed 24 September 2015).

2. President of Ukraine (2016), Decree “On the decision of the Council of National Security and Defense of Ukraine dated May 20, 2016 “Strategic Defense Bulletin of Ukraine”, available at:

<http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137> (Accessed 06 June 2016).

3. Sahaniuk F.V., Frolov V.S., Pavlenko V.I. ta in.; za red. d.vijs`k.n., prof. I.S. Rusnaka (2018), Sektor bezpeky` i oborony` Ukrainy`: strategichne kerivny`cztvo ta vijs`kove upravlinnya: monografiya [The Security and Defense Sector of Ukraine: Strategic Management and Military Management: Monograph], CzZ MO ta GSh ZS Kyiv, Ukraine.

4. Sahaniuk F.V., Lobko M.M., Ustylenko O.V., and Pavlikovs'kyj A.K.; za red. Tymoshenka R.I. (2016), Sektor bezpeky i oborony Ukrainy: stratehichne planuvannya [The Ukrainian Security and Defense Sector: Strategic Planning], Majster knyh, Kyiv, Ukraine.

5. Gry`nenko O. I., Kutovy`j O. P., Shaptalenko M. I. Analiz pravovy`x osnov strategichnogo kerivny`cztva sy`lamy` oborony` sektoru bezpeky` i oborony` Ukrainy` // Zb. nauk. pr. Centru voyenno-strategichny`x doslidzhen` Nacional`nogo universy`tetu oborony` Ukrainy` im. Ivana Chernyaxovs`kogo, 2018. vol. 1 (62), pp. 8–22.

6. Lobko M. M., Ustylenko O. V. , Xlon` S. Ye. Analiz osnov strategichnogo kerivny`cztva Zbrojny`my` Sy`lamy` Ukrainy` ta inshy`my` skladovy`my` sy`l oborony`. Ky`yiv: Naukovy`j chasopy`s Akademiyi nacional`noyi bezpeky`, 2017. vol. 3-4., pp.102–127.

7. Sahaniuk F.V., Lobko M.M. and Ustylenko O.V. (2016), “Consolidation management”, Oboronnyj visnyk, vol. 7, pp. 4–7.

8. Ustylenko O. V. Merezha sy`tuacijny`x centriv sektoru bezpeky` i oborony` yak yedy`ny`j organizacijno-texnichny`j kompleks, v umovax kry`zovogo reaguvannya u sferi oborony`. Aktual`ni problemy` upravlinnya informacijnoyu bezpekoyu derzhavy` : zb. tez nauk. dop. nauk.-prakt. konf. (Ky`yiv, 30 bereznya 2018 r.) [Elektronne vy`dannya]., Kyiv: Nacz. akad. SBU, 2018. pp. 174–179.

9. Sahaniuk F.V., Ustylenko O. V. Udoskonalennya sy`stemy` strategichnogo kerivny`cztva sektorom bezpeky` i oborony` Ukrainy`. Sluzhbovo-bojova diyal`nist` Nacional`noyi gvardiyi Ukrainy`: suchasny`j stan, problemy` ta perspekty`vy` : Zbirnyk tez dopovidej naukovopraktychnoi konferentsii, Sekciya 1. Operaty`vne my`stecztvo ta takty`ka Nacional`noyi gvardiyi Ukrainy` (Kharkiv, 29 bereznya 2018 r.) [Elektronne vy`dannya]. – Kharkiv: Nacz. akad. NGU, 2018. S. 70–71. – Rezhy`m dostupu : http://nangu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Zbirnyk-tez-2018_sekciya-1.pdf

10. Ustylenko O. V. Sy`tuacijni centry` derzhavny`x organiv, yak skladovi sy`stemy` derzhavnogo kry`zovogo reaguvannya u sferi oborony`. Sluzhbovo-bojova diyal`nist` Nacional`noyi gvardiyi Ukrainy`: suchasny`j stan, problemy` ta perspekty`vy` : Zbirnyk tez dopovidej naukovopraktychnoi konferentsii Sekciya 5. Aktual`ni problemy` zv'yazku ta informaty`zacyi sluzhbovo-bojovoyi diyal`nosti Nacional`noyi gvardiyi Ukrainy` (Kharkiv, 29 bereznia 2018 roku). – Kharkiv: NANHU pp. 51–52, avialeble at: http://nangu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Zbirnyk-tez-2018_sektsiia-5.pdf

11. Fuchko A.J. and Ustymenko V.V. (2017) Problemni pytannia stvorennia Stavky Verkhovnoho Holovnokomanduvacha iak skladovoi zahal'nodержavnoi systemy upravlinnia v osoblyvyj period/ Naukove zabezpechennia sluzhbovo-bojovoi diial'nosti Natsional'noi hvardii Ukrainy. Zbirnyk tez dopovidej VIII naukovo-praktychnoi konferentsii (Kharkiv, 30 bereznia 2017 roku). – Kharkiv: NANHU pp. 126–127, avialeble at: http://nangu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/Zbirnyk-tez-2017_sektsiia-1.pdf

